

แนวทางการวิเคราะห์ ภาษาทางการเมือง

*เชษฐา พวงหัตถ์

“นอกจากภาษามักถูกผู้มีอำนาจทางการเมืองนำไปใช้ในลักษณะที่ทำให้ผู้มีฐานะต่ำทางสังคมต้องเสียเปรียบ หรือตกเป็นเบี้ยล่างแล้ว ภาษาก็ยังอาจถูกนำมาใช้เพื่อยังให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้มีฐานะสูงในสังคมอีกด้วย...”

(สมบัติ จันทรวงศ์, 2533 : 15)

ในการศึกษาการเมืองบทแรก ๆ มักจะมีการอ้างคำพูดของ Aristotle ที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์การเมืองขึ้นมาให้อยู่เสมอ นั่นก็หมายความว่า มนุษย์มีคุณสมบัติพิเศษที่สัตว์อื่นไม่มี กล่าวคือ มนุษย์มีความสามารถในการมีและใช้เหตุผลด้วยการใช้

ความคิดและคำพูด จะมีแต่มนุษย์เท่านั้นที่สามารถมีภาษาใช้อธิบายว่าอะไรคือความดี อะไรคือความชั่ว อะไรคือความยุติธรรม และอะไรคือความไม่ยุติธรรม เมื่อเป็นเช่นนั้นมนุษย์จึงต้องประดิษฐ์เครื่องมือขึ้นมาใช้ในการสื่อความคิดระหว่างมวลมนุษย์ด้วยกัน เครื่องมือดังกล่าวก็คือ ภาษานั้นเอง

ในการสื่อความคิดระหว่าง

มนุษย์ในสังคมนั้น จะแสดงออกมาได้ 2 ลักษณะ คือ การสื่อความคิดในเรื่องความเป็นจริง และการสื่อความคิดในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณค่าต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดการยอมรับร่วมกันในลักษณะการสื่อความคิดในประการแรกนั้น มิได้เป็นประเด็นปัญหาถกเถียงกันมากมายอะไรนัก อีกทั้งการยอมรับความจริงก็สามารถกระทำได้

*อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาสังคมและการเมือง ภาควิชาพื้นฐาน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
บัณฑิตย : ร.ม. (การปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากการที่การเมืองเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของบุคคลที่มีอำนาจในเรื่องการแบ่งสรรปันส่วนสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม ดังนั้นการแสวงหาสิ่งเหล่านี้จะสามารถกระทำได้สองทางด้วยกัน คือ การ

อันที่จริงแล้ว เมื่อมองไปที่
บทบาทหน้าที่ของภาษา จะเห็น
ได้ว่า มิได้จำกัดอยู่แต่เพียงการ
อธิบายเท่านั้น ทว่ายังสามารถ
ขยายขอบเขตไปถึงการปลุกเร้า
อารมณ์ของบุคคล และกลุ่มบุคคล

ในการศึกษาภาษาทางการเมืองนั้น เราสามารถกระทำได้ใน 2 ลักษณะคือ ประการแรกเป็นการศึกษาเกี่ยวกับตรรกะและความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ ที่เรียกว่า Political Syntactic เช่น พิจารณาถึงความคงเส้นคงวาของการใช้ถ้อยคำ รูปประโยคต่าง ๆ ในลัทธิ (Doctrines) การเมือง ประการที่สองเป็นการศึกษาวิเคราะห์คำสำคัญ ๆ (Key terms) คำขวัญ (Slogans) และลัทธิ โดยวิเคราะห์หว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ก่อให้เกิดความเข้าใจขึ้นได้อย่างไร คำต่าง ๆ มีความหมายต่อบุคคลและกลุ่มบุคคลอย่างไร ซึ่งเรียกว่า Political Semantic (Edelman, 1977) นักรัฐศาสตร์ส่วนใหญ่ มักจะให้ความสำคัญกับการศึกษาในลักษณะหลังมากกว่าลักษณะแรก โดยเฉพาะการพยายามศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของการใช้ภาษา

และสื่อความหมายว่า ผู้พูดมีวัตถุประสงค์อย่างไร (คือพิจารณาที่ความหมายจากด้านของผู้พูดหรือผู้เขียน) และการใช้ภาษานั้นมีท่วงทำนองหรือลีลา (Style) อย่างไร

การศึกษาภาษาของทางการเมือง ได้พัฒนาหรือก่อตัวขึ้นมาจาก การศึกษาปรัมปรานิยายทางการเมือง (Political Myths) ซึ่งหมายถึงความเชื่อในยุคหนึ่ง ๆ ที่อาจจะเป็นจริงหรือไม่ก็ได้ ทว่าสำหรับประชาชนทั่วไปในชุมชนยุคนั้น ๆ แล้วต่างยอมรับว่าเป็นจริง จนทำให้ประเด็นเรื่องความจริงเท็จถูกบดบังจนไม่มีความหมายหรือนัยสำคัญเลยที่เดียว ปรัมปรานิยายทางการเมืองจะประกอบไปด้วยฐานคติเกี่ยวกับการเมือง โดยที่การใช้สัญลักษณ์มิได้เน้นแค่เพียงการอธิบายถึงการมีอยู่และการใช้อำนาจเท่านั้น ทว่ายังจะต้องสร้างเหตุผลขึ้นมารองรับการมีอยู่และการใช้อำนาจนั้นอีกด้วย นอกจากนี้ปรัมปรานิยายทางการเมือง ยังจะต้องหมายรวมถึงการอธิบายขยายความปทัสสถานทางสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องของความถูกต้อง สิ่งที่ดีงาม และความยุติธรรม (Edelman, 1975 : 14-21)

ในทุกสังคม จะมีการกำหนดสัญลักษณ์เฉพาะในทางการเมืองในรูปแบบการของถ้อยคำขึ้น

มาใช้เสมอเช่น ในสังคมอเมริกัน ก็จะมีการใช้คำที่เป็นสัญลักษณ์ทางการเมือง เช่น คำว่า “สิทธิ” “เสรีภาพ” “ประชาธิปไตย” และ “ความเสมอภาค” โดยที่คำเหล่านี้ล้วนปลุกเร้าอารมณ์หรือความรู้สึกร่วมกันให้เกิดขึ้นกับประชาชนในสังคม อีกทั้งยังเป็นการสร้างเอกลักษณ์และเอกภาพให้เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม ในขณะที่คำดังกล่าวทำให้คนอเมริกันมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทว่าในสังคมอื่น ๆ (เช่น สังคมไทย) คำเหล่านี้อาจสร้างความหมายและอารมณ์ร่วมที่แตกต่างกันไป ในบรรดากลุ่มบุคคลต่าง ๆ จนอาจนำไปสู่ความขัดแย้งกันก็ได้

ในการศึกษาภาษาทางการเมือง ซึ่งให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์คำสำคัญ ๆ ที่ปรากฏในลัทธิการเมืองนั้น เราจำเป็นต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบของลัทธิการเมืองด้วย ลัทธิการเมืองประกอบด้วยความคาดหวังและความต้องการหรือการเรียกร้องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจและการใช้อำนาจในสังคม โดยที่ลัทธิการเมืองมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่คนเชื่อและสิ่งที่คนนิยมชมชอบ (Merriam, 1965 : 10) ซึ่งเป็นเรื่องของการใช้สัญลักษณ์ทางอารมณ์ และความผูกพันที่มีต่อความเชื่อทางการเมือง อันก่อให้เกิดความนิยมชมชอบ ความ

กระตือรือร้น ที่นำไปสู่ศรัทธาและความจงรักภักดีในที่สุด สัญลักษณ์ที่ทำให้คนในสังคมเกิดความตระหนักในเอกลักษณ์ร่วมกัน ได้แก่ ธงชาติ พิธีกรรมต่าง ๆ เพลงชาติ วีรบุรุษ รวมทั้งปรัมปรานิยายที่เกี่ยวข้องกับคนในสังคมนั้น ๆ

การใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางการเมือง อาจมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแสดงออกบางสิ่งบางอย่างหรือเรียกร้องให้มีการกระทำบางสิ่งบางอย่าง คำแถลงที่ไม่ใช่การเรียกร้อง จะมีลักษณะเป็นการแสดงความเชื่อมโยงกับสัญลักษณ์บางอย่าง เช่น คำกล่าวที่ว่า “ข้าพเจ้าเป็นคนไทย” มีลักษณะเป็นการแสดงความเชื่อมโยงระหว่างผู้พูดกับความเป็นไทย อันมีนัยสำคัญของการแสดงให้เห็นความเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย (เกษียร เตชะพีระ, 2536 : 178-181)

ท่วงทำนองหรือลีลา (Style) ในการใช้ภาษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาทางการเมืองในสังคมที่มีระบอบการปกครองแตกต่างกัน ในสังคมเผด็จการความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง และผู้ใต้ปกครอง จะมีลักษณะของการใช้อำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดเพื่อสั่งการหรือเรียกร้องให้สนับสนุนนโยบายของรัฐ ลีลาในการใช้ภาษาจึงมีลักษณะของการครอบงำ

(Domination) มีชี้นำหรือครอบงำเห็นหรือความร่วมมือแต่อย่างใด ส่วนในสังคมประชาธิปไตยนั้น ผู้ปกครองมักจะใช้ภาษาธรรมดาที่เรียบง่าย มีลักษณะเป็นการพูดคุยปรึกษา ขอความคิดเห็นจากประชาชนในสังคมนั้น อันมีลักษณะต่างไปจากสังคมแบบแรกโดยสิ้นเชิง

ในการศึกษาภาษาทางการเมืองนั้น จำเป็นต้องเน้นการวิเคราะห์ลักษณะของตัวภาษาเอง และบริบททางสังคมของภาษานั้น ๆ ควบคู่กันไป โดยทั่วไปแล้ว ท่วงทำนองหรือลีลาของภาษา (Language Style) จะแปรเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ และวัตถุประสงค์ของผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้ภาษา Edelman ได้แบ่งท่วงทำนอง หรือลีลาของการใช้ภาษาการเมืองไว้ 4 ประการด้วยกัน (Edelman, 1964 : 7) คือ

- (1) ภาษาที่ใช้เพื่อชักชวน (Hortatory Language) เป็นการใช้ภาษาในลักษณะของการเรียกร้องให้กลุ่มบุคคลเป้าหมาย หรือสาธารณชนสนับสนุนนโยบาย เช่น นโยบายของพรรคการเมือง ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น จุดหมายหลักของผู้พูด คือการชักจูงให้ผู้ฟังยอมรับว่า นโยบายที่ตนเสนอนั้นควรได้รับการยอมรับสนับสนุนการใช้ภาษาเพื่อชักชวน

ที่จะมุ่งต่อบุคคลจำนวนมาก คำพูดที่ใช้ อาจมีการชี้แนะอย่างชัดแจ้งหรือไม่ก็มีความหมายสื่อให้เห็นเป็นนัย ข้อสรุปอาจเป็นการให้คำแนะนำ หรือการข่มขู่ก็ได้ (2) ภาษาทางกฎหมาย (Legal Language) ได้แก่ ภาษาที่ปรากฏในเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น รัฐธรรมนูญ สนธิสัญญา พระราชบัญญัติต่าง ๆ ลักษณะของการใช้ภาษาส่วนใหญ่เป็นการให้คำจำกัดความ และคำสั่ง ซึ่งมีลักษณะที่เป็นทางการ หลายต่อหลายครั้งที่เดียวที่ภาษาประเภทนี้มีความคลุมเครือจนต้องมีการตีความกันอยู่เสมอ (3) ภาษาทางการบริหาร (Administrative Language) ได้แก่ บรรดาหนังสือ หรือบันทึกที่ใช้ติดต่อกันในแวดวงราชการ รวมทั้งกฎระเบียบต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกคำสั่งเป็นกรอบปฏิบัติสำหรับข้าราชการ และประชาชน ลักษณะของภาษาจึงเป็นแบบทางการมาก จนอาจเรียกได้ว่าเป็นภาษาทางราชการได้ (4) ภาษาในการต่อรอง (Bargaining Language) เป็นคำพูดที่ต้องการเรียกร้องให้บุคคลที่รับฟังเห็นคล้อยตาม และให้การสนับสนุนการใช้ภาษาประเภทนี้มีลักษณะไม่เป็นทางการ โดยผู้ที่เกี่ยวข้อง จะมีเฉพาะคู่กรณีที่เกี่ยวข้องมาเจรจากันตรงต่อตรงกันเท่านั้น

การต่อรองดังกล่าวมักจะมีการเปิดเป็นความลับ ไม่เปิดเผยให้สาธารณชนล่วงรู้ เพราะต้องการหลีกเลี่ยงปฏิกิริยาจากสาธารณชน ภาษาประเภทนี้จึงใช้ในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เฉพาะอย่าง

ในบรรดาภาษาทั้งสี่ประเภทนี้ แม้จะเกี่ยวข้องกับการเมืองทั้งหมด ทว่า ภาษาประเภทแรก คือ ภาษาที่ใช้เพื่อชักชวน เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของเรามากที่สุด ด้วยเหตุว่าภาษาดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้กันในวงกว้าง เพราะเป็นการเรียกร้องให้คนจำนวนมากสนับสนุนข้อเสนอตอนนโยบาย การเรียกร้องความสนับสนุนเป็นการชักจูงให้คล้อยตาม หาใช่คำสั่งบังคับให้คนยอมจำนนปฏิบัติตามไม่ การใช้ภาษาจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการหาเหตุผลมารองรับข้อเสนอต่าง ๆ กล่าวได้ว่า การใช้ภาษาประเภทนี้เป็นการใช้ภาษาเพื่อแข่งขันทางการเมืองแสวงหาความสนับสนุนและความชอบธรรม

ในสังคมไทย การใช้ภาษาในยุคแรก ๆ มีลักษณะของความเรียบง่าย อันสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครองที่มีลักษณะไม่สลับซับซ้อนดังเช่น ข้อความที่ปรากฏในศิลาจารึก สมัยพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การ-

กิจครั้งแรกของอักษรไทย คือ การกิจทางการเมือง ดังนั้นจึงมีการอธิบายพระราชกรณียกิจของพ่อขุนฯ รวมทั้งเรื่องราวสำคัญ ๆ ปรากฏไว้เป็นหลัก เพื่อให้คนจำนวนมากได้รับรู้ หรือมีการสื่อสารกันได้โดยตรงระหว่างผู้ปกครองกับประชาชน ที่สำคัญก็คือ การปกครองของสุโขทัย ช่วงแรก ๆ มีลักษณะพ่อบ้านปกครองลูกบ้าน สถานภาพระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง ไม่เหลื่อมล้ำต่ำสูงมากนัก จึงได้มีการตีความกันว่าภาษานี้ใช้กันในสมัยนั้น มิได้เป็นเครื่องแสดงความแตกต่างด้านสถานภาพของบุคคลมากเท่าใดนัก

เมื่ออยุธยาได้สถาปนาอำนาจแทนที่สุโขทัย อิทธิพลของขอมที่มีต่อการปกครองของอยุธยาปรากฏเห็นอย่างเด่นชัด มีทั้งต้องพูดถึงภาษา ซึ่งมีลักษณะแปรเปลี่ยนไปด้วย ถ้อยคำที่ใช้หรือภาษาของราชสำนักล้วนแฝงไว้ด้วยสัญลักษณ์แห่งอำนาจ ภาษาได้กลายเป็นกลไกหรือเครื่องมือสร้างความแตกต่างหรือสถานภาพระหว่างผู้ปกครองกับประชาชนอย่างเห็นได้ชัด ความเป็นสมมติเทพของผู้ปกครองและความแตกต่างทางสังคม ปรากฏให้เห็นได้จากการมีคำที่แตกต่างกันสำหรับใช้เรียกหรืออธิบายสิ่งๆ ที่เหมือนกัน เช่น การเรียกขาน

อวัยวะของร่างกาย อากัปกริยา และสิ่งของเครื่องใช้เป็นต้น ในสมัยอยุธยานี้เองที่ได้มีการจัดทำทำเนียบตำแหน่งข้าราชการสำนักไว้ อย่างพิสดาร โดยที่ชื่อของตำแหน่งเหล่านี้เป็นเครื่องกำหนด หรือบ่งชี้สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของผู้ครองตำแหน่งนั้น ๆ ดังนั้นภาษาในยุคนี้จึงมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการสื่อความคิดไปยังประชาชน เพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างทางสังคม และความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ ตั้งแต่ระดับสูงสุดคือ กษัตริย์ ลดหลั่นลงมาตามลำดับชั้นจนถึงไพร่-ทาส

นอกจากตำแหน่ง-สถาน

การณ์ทางสังคมและการเมืองแล้ว การทำให้ประชาชนยอมรับในความแตกต่างดังกล่าว ก็ได้มีการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือตอกย้ำ บังคับให้ผู้ถูกปกครองตระหนักถึงความแตกต่างนั้นอยู่ตลอดเวลา ภาษาจึงกลายเป็นเครื่องมือช่วยในการผลิตซ้ำความสัมพันธ์ของบุคคลในโครงสร้างศักดินา

ในสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นประชาธิปไตย หรือในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้นการใช้ภาษาทางราชการ จะปรากฏออกมาในรูปของคำสั่งที่เป็นกฎหมาย ข้อที่ควรพิจารณาก็คือเนื่องจากภายใต้โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ทำให้ประชาชนไม่มีเสรีภาพ และไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ความจำเป็นที่รัฐจะใช้ภาษาแบบชักชวน (Hortatory Language) จึงไม่ปรากฏให้เห็น การใช้ภาษาเพื่อประโยชน์ทางการเมืองในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ปรากฏในรูปของคำสั่งเพื่อให้ประชาชนรับรู้กฎหมายและคำสั่งของผู้ปกครองเท่านั้นหมายความว่า รัฐโดยเฉพาะกษัตริย์เป็นทั้งนายหรือผู้ผูกขาดการใช้ภาษาเพื่อเป้าหมายทางการเมือง อย่างไรก็ตามกิจการหนังสือพิมพ์ที่ก่อตัวขึ้นมาในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และพัฒนาการในระยะต่อมาโดยเฉพาะตั้งแต่

ปลายสมัย ร. 5 เป็นต้นมานั้น ได้ส่งผลกระทบที่สำคัญต่อการสื่อความคิดใหม่ ๆ โดยเฉพาะกระแสความคิดทางการเมืองแบบตะวันตกไปยังสามัญชนทั่วไป บทบาทของภาษาทางการเมืองจึงได้เริ่มขึ้น ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 กำเนิดของหนังสือพิมพ์ที่มีเอกชนเป็นเจ้าของและการตีพิมพ์บทความแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ล้วนมีผลกระทบโดยตรงต่อการปกครองของรัฐ สมบูรณาญาสิทธิราชย์คำวิพากษ์วิจารณ์รัฐโดยเฉพาะราชสำนัก รวมทั้งข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ ทำให้รัฐต้องได้ตอบ ทำความเข้าใจ และให้คำอธิบายในเชิงเหตุผล มิใช่เพียงแต่ออกคำสั่งและประกาศแถลงการณ์แต่เพียงอย่างเดียว

รัฐได้ให้ความสำคัญกับหนังสือพิมพ์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในสมัย ร. 6 ซึ่งทรงออกหนังสือดุสิตสมิต และทรงพระราชนิพนธ์บทละคร บทความ โคลง กลอนต่าง ๆ จำนวนมาก อันนำไปสู่พัฒนาการของภาษาในรูปแบบของการชักชวน จูงใจให้ผู้อ่านชาวสารเกิดความเห็นคล้อยตาม ท่วงทำนอง หรือลีลา (Style) ของภาษาจึงแปรเปลี่ยนไป เนื่องจากการต่อสู้แข่งขันทางความคิด, จะต้องอาศัยเหตุผล และศิลปะชักจูงใจมากขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏ

มาก่อน ตัวอย่างของการใช้ภาษาแผนชักชวนที่ปรากฏในสมัยนั้น ได้แก่ พระราชนิพนธ์ของ ร. 6 เรื่องลัทธิเอาอย่าง โคลงติดล้อ ฯลฯ

อันที่จริงแล้ว นับตั้งแต่สมัย ร. 5 เป็นต้นมา ความคิดทางการเมืองแบบใหม่ได้เริ่มแพร่เข้ามาในหมู่ข้าราชการและปัญญาชนสยาม ความคิดดังกล่าวเป็นของใหม่ที่คนไทยไม่เคยมีประสบการณ์โดยตรงมาก่อน เมื่อเป็นเช่นนั้น การสื่อความหมายของคำให้ตรงกับความคิดที่อยู่เบื้องหลังคำใหม่ ๆ จึงจะทำได้อย่างยากลำบาก คำหลายคำที่คนไทยไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน จะไม่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย และนิยมใช้ทับศัพท์กันไปเลย เช่น “ตำแหน่ง เอกเสกคิวตีฟ” นั้นเป็นที่หววนของ รีเยนต์ และเสนาบดีแต่ **ลียิสเลติฟ** นั้นหาใครจะมีผู้ใดชอบใจไม่เราจึงได้จัดอุดหนุนการ **ลียิสเลติฟ** ขึ้นจนมาถึง **เคนนัล** ที่ปรึกษาทำกฎหมายเนื่อง ๆ เป็นต้น จนตกลงเสนาบดีเป็น **คอเวอร์เมนต์** เรากลายเป็นหัวหน้าของพวก **ลียิสเลติฟเคนนัล** เป็น **ออบโปสิชัน** ของ **คอเวอร์เมนต์** โดยตรง...” (พระราชดำรัสตามความเห็นของผู้ที่จะให้เปลี่ยนการปกครอง จ.ศ. 1247) หรือแม้ในพระราชบัญญัติก็ยังคงใช้ทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

เช่น พระราชบัญญัติ **เคนนัล** **ออฟสเตต** และพระราชบัญญัติ **ปริวิเคนนัล** เป็นต้น อนึ่งในสมัยเดียวกันนี้ บรรดาเจ้านายและข้าราชการทำหนังสือถวายความเห็นจัดการเปลี่ยนแปลงราชการแผ่นดินต่อสมัยรัชกาลที่ 5 ก็ไม่มีการใช้คำที่เป็นความคิดจากต่างประเทศอยู่หลายคำโดยทับศัพท์ไว้เช่น **คอเวอร์เมนต์** (government) **คิวิลเซชัน** (Civilization) **ไรต์** (right) **คาบินेट** (Calinet) **ปาลิเมนต์** (parliament) **คอนสติติวชัน** (Constitution) เป็นต้น

ในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้มีความพยายามที่จะแปลศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยพระราชดำริของพระองค์เองเช่น คำว่า Constitution แปลว่า **ธรรมนูญ** คำว่า Municipality แปลว่า **นคราภิบาล** คำว่า Government แปลว่า **รัฐบาล** เป็นต้น

อันที่จริง คำเหล่านี้ได้ถูกนำมาใช้ในระยะที่รัฐสยามกำลังเข้าสู่ภาวะทันสมัย ซึ่งนอกจากผู้ปกครองได้ทำการปรับปรุงประเทศในด้านสังคม (การปฏิรูปการศึกษา การเลิกทาส) แล้ว ความคิดที่จะพัฒนาการเมืองและการบริหารก็ได้เริ่มเกิดขึ้นแล้วในเวลาเดียวกัน และก็ได้กลายเป็นประเด็นที่ผู้ปกครองและขุนนางมีความคิดเห็น

ไปในทิศทางต่าง ๆ กัน

อย่างไรก็ตาม ความหมายของคำใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองนั้น มีลักษณะของการใช้ อยู่ 2 ประการคือ ในลักษณะที่เป็นคำศัพท์วิชาการ (Technical term) ซึ่งปลอดจากค่านิยมหรือนำมาใช้โดยไม่ได้นำเอาค่านิยมเข้ามาเกี่ยวข้อง กับคำ ๆ นั้น อีกลักษณะหนึ่งเป็นการนำเอาคำเหล่านี้ไปผูกติดกับค่านิยม คำศัพท์ที่ใช้ในลักษณะแรก ได้แก่ **คอเวอร์เมนต์ คาบิเนต** เป็นต้น ส่วนคำศัพท์ที่ใช้ในลักษณะหลัง ได้แก่ **คิวไลเชชั่น คอนสติติวชัน คอนสติติวชันแนลโมนาเกี และ ปาเลเมนต์** ทั้งสี่คำนี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ในลักษณะของการเป็นกลุ่มคำที่แสดงให้เห็นกับสถานะความทันสมัย หรือการพัฒนาของบ้านเมือง คำที่มีความหมายทางการเมืองเหล่านี้ เป็นที่เข้าใจกันในหมู่ผู้ที่เคยผ่านประสบการณ์และใช้ชีวิตอยู่ในยุโรปและอังกฤษเท่านั้น สำหรับประชาชนโดยทั่วไปแล้ว แม้จะเคยได้ฟัง การกล่าวถึงคำเหล่านี้ แต่ก็ไม่สามารถจะมองเห็นภาพ และไม่สามารถเข้าใจความหมายที่แท้จริงได้ เพราะขาดประสบการณ์โดยตรง

อนึ่งแม้ว่าจะมีคำใหม่ ๆ ซึ่งมีความหมายของการเมืองเกิดขึ้นมากในสมัย ร. 6 และก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.

2475 ทว่าประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่มีการประสบการณ์โดยตรงเลย ภาษาและแนวคิดที่เกิดจากการใช้ภาษานั้นจะต้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในสังคมด้วย จึงจะทำให้เราสามารถเข้าใจความหมายของมันได้

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่คณะราษฎรประสบภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ก็คือ ประชาชนไม่เข้าใจว่าการมีรัฐธรรมนูญนั้น มีความหมายต่อระบอบการปกครองแบบใหม่อย่างไร ทำให้แตกต่างจากระบบเก่าอย่างไร และรัฐธรรมนูญมีความสำคัญต่อชีวิตของพวกเขาอย่างไร ประสบการณ์ที่ประชาชนมีอยู่ก็คือ เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้กษัตริย์องค์เดิมหมดพระราชอำนาจที่ทรงมีอยู่เดิมนั้นเกิดขึ้นเพราะการแย่งชิงอำนาจกัน โดยผู้ชนะได้เป็นเจ้าองค์ใหม่ ดังนั้น คณะราษฎรจึงต้องสร้างสัญลักษณ์ของระบอบการปกครองใหม่ขึ้นมา โดยทำเป็นรูปจำลอง สมุดข่อยที่จารึกบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญวางอยู่บนพาน

ประสบการณ์ที่ประชาชนมีต่อระบอบการปกครองใหม่ ได้แก่ การได้รับการบอกเล่าว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด มีการเลือกตั้งและมีรัฐสภา สิ่งเหล่านี้ประกอบกันเข้าเป็นสิ่งที่เรียก

ว่า การเมือง ดังนั้น การเมืองจึงเป็นประสบการณ์ใหม่ที่ประชาชนเพิ่งจะมีภายหลัง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 นี้เอง นอกจากนั้น ประชาชนจะประเมินการเมืองจากประสบการณ์ที่เขามีกับเหตุการณ์เฉพาะเรื่อง เช่น การเลือกตั้ง เหตุการณ์เกี่ยวกับรัฐสภาที่เกิดขึ้น ข่าวสารที่ได้รับจากรัฐบาล และสื่อมวลชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร และรัฐสภา เป็นต้น

พิจารณาให้ลึกกลงไป จะเห็นว่าสิ่งที่ก่อให้เกิดความสับสนต่อสิ่งที่เรียกว่า รัฐธรรมนูญ การเมืองและประชาธิปไตย ก็คือ การที่กลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในวงการเมืองมีความขัดแย้งกัน อันนำไปสู่การให้ความหมายของคำเหล่านี้แตกต่างกันไป การที่ประชาชนไม่มีอิทธิพลและอำนาจทางการเมือง ทำให้พวกเขามีทัศนคติที่ขาดความรู้สึกผูกพันกับระบอบการปกครอง อีกทั้งยังก่อให้เกิดทัศนคติในทางลบต่อคำว่า “การเมือง” อีกด้วย ดังจะเห็นได้จากคำกริยาที่ใช้กับคำนาม “การเมือง” เช่น **ป่วย การเมือง เล่น การเมือง เป็นต้น** ขณะเดียวกันกลับไม่มีใครพูดว่า **เล่น การบริหารเลย**

กล่าวได้ว่า ตลอดระยะเวลาที่นานกว่าหกทศวรรษของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ผ่านมาการเมืองยังจำกดวงแคบอยู่

กับกลุ่มชนชั้นนำเท่านั้น การศึกษาภาษาทางการเมืองจึงควรจะมุ่งประเด็นไปที่การวิเคราะห์การใช้ภาษาทางการเมืองของกลุ่มบุคคลที่เป็นชนชั้นนำเหล่านี้

นั่นเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นแถลงการณ์นโยบาย พระราชบัญญัติ ฯลฯ โดยจะต้องทำการวิเคราะห์ความหมายของคำ เนื้อหาของเรื่อง ตลอดจนวิธีการใช้ภาษาทาง

การเมืองเพื่อเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ภาษา ความถี่ของการใช้คำที่มีความหมายทางการเมือง และมโนทัศน์ที่ได้จากการใช้ภาษาทางการเมืองเหล่านั้น

บรรณานุกรม

เกษียร เตชะพีระ. "กิมหงวน เป็นไทยแท้หรือไม่?" ศิลปวัฒนธรรม. 14:6 (เม.ย. 36) หน้า 178-181.

สมบัติ จันทรวงศ์. ภาษาทางการเมือง : พัฒนาการของแนวอธิบายการเมืองและศัพท์การเมืองในงานเขียนประเภทสารคดีทางการเมืองของไทย พ.ศ. 2475-2525. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2533.

Edelman, Murray. *The Symbolic Uses of Politics*. Urbana : University of Illinois Press. 1964.

"Language, Myths and Politics". *Society*. 12 (5) P. 14-21. *Political Language*. New York : Academic Press. 1977.

Merriam, Charles. "Political Power". *Language of Politics*. edited by Harold D. Lasswell et al. Cambridge, Mass. : The M.I.T. Press. 1965.

กฎหมายใกล้ตัว (ต่อจากหน้า ๑๒๐)

เช่น

ฎีกาที่ 4665/2529 โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสามร่วมกันเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันเครื่องไฟฟ้าจักรกลพนันเอาทรัพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาต จำเลยทั้งสามให้การรับสารภาพ ดังนี้จำเลยจะฎีกาเถียงเป็นอย่างอื่นหาได้ไม่เพราะขัดกับคำรับสารภาพทรัพย์สินที่เป็นเครื่องมือในการกระทำผิดมีมากถึง 46 ตู้ เงินเหรียญบาทถึง 30,231 เหรียญ ถือได้ว่าเป็นการเล่นการพนันรายใหญ่ อาจเป็นการมอมเมาเยาวชนให้หลงใหลในการพนัน เป็นผลเสียหายร้ายแรงแก่ประเทศชาติจึงไม่มีเหตุผลควรที่จะลดหย่อนโทษและรอกการลงโทษให้

ฎีกาที่ 1385/2530 จำเลยขอรอกการลงโทษโดยอ้างว่าเป็นนิสิตศาสตรบัณฑิตและกำลังศึกษาอยู่ในสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งนิติบัณฑิตยสภา หากต้องรับโทษจำคุกจะเป็นการตัดอนาคตในการรับราชการโดยเฉพาะในสถาบันที่ทรงความยุติธรรมที่จำเลยใฝ่ฝันนั้น ปรากฏพฤติการณ์ของจำเลยว่าได้ทำสัญญาประกันตนเองไว้ต่อศาลชั้นต้น แล้วหลีกเลี่ยง

เลี่ยงไม่มาฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ตามหมายเรียกจนกระทั่งศาลชั้นต้นต้องสั่งปรับตามสัญญาประกันและออกหมายจับ เมื่ออ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ลับหลังจำเลยและออกหมายจับมารับโทษตามคำพิพากษาไว้จนจำเลยอื่นรับโทษจำคุกและพ้นโทษไปแล้วก็ยังไม่ได้ตัวจำเลยมาศาล ทั้งจำเลยได้ใช้ให้บุคคลอื่นกระทำความผิดด้วยการนำรถยนต์บรรทุกซึ่งมีน้ำหนักรถยนต์และน้ำหนักบรรทุกรวมกันเกินกว่าที่ทางการกำหนดถึง 6,100 กิโลกรัม มาเดินบนทางหลวงแผ่นดิน เป็นการทำความเสียหายแก่ทางหลวงแผ่นดินและมีผลเป็นการทำลายเศรษฐกิจของชาติ จำเลยเป็นคนมีความรู้ แต่ก็มิได้คำนึงถึงความสูญเสียของส่วนรวมดังกล่าว จึงไม่มีเหตุที่จะรอกการลงโทษจำเลย

จากตัวอย่างคำพิพากษฎีกาข้างต้น เห็นได้ว่าศาลมีแนวในการใช้ดุลพินิจลงโทษจำเลยโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดและตัวจำเลย ศาลจึงเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนได้แน่นอน. □■